

III. koncert

Folklorne skupine

14.05.2016. - KD Vatroslav Lisinski, 19:00 sati

Prvi u nizu koncerata folklornih skupina pokazao je nekoliko smjernica kojima naginju folklorne skupine danas. Prva je pojavnost mnogih veteranskih skupina. Obzirom na veliki raspon u kvaliteti izvedbe mislim da je prilična razlika koja se na kraju ne održava u financijskom "kolaču" jer je za sve veteranske skupine predviđen isti paušalni iznos. Nadalje, poučen okruglim stolom gdje pojedinci na kritike (koje su ponuđene u najboljoj vjeri i u svrhu poboljšanja izvedbene kvalitete skupine) neprimjerenom reagiraju, moraju znati da je isti zamišljen da se pojasne određeni dijelovi nastupa s njihove strane kako bi se i prosudbenoj komisiji olakšalo ocjenjivanje, odnosno kako bi se pojasnile određene koreografske ideje. U suprotnom je okrugli stol besmislen, a prosudbena komisija je dovoljno stručna (ima znanja, ali i iskustva) kako bi procijenila ponavljanje istih koreografskih rješenja, (ne)inventivnost i bezidejnost, "posudbu" scenskih rješenja, a u konačnici i folklorno (ne)znanje! Sukladno tome, dužnost mi je prepoznati i upozoriti voditelje skupina kako je točka kojom su se predstavili već viđena kompilacija što koreografskih slika, što melodijskih linija eminentnih hrvatskih koreografa (dr. I. Ivančan, Z. Ljevaković, B. Šegović...), pa čak i kopiranje koraka koji na terenu ne postoje već su ih isti, gore navedeni autori izmislili ili prilagodili za potrebe svojih vrlo uspješnih koreografija!

Nadalje, umjetnost izrade koreografije zbog nje same, ili ako ćemo prenijeti u umjetničku formu - *larpurlartizam* (od francuskog "*l'art pour l'art*", tj. "umjetnost radi umjetnosti") u folkloru uglavnom nije polučio vrhunske koreografske rezultate. Pretpostavljam da se koreografi povode tom mišlju, odnosno da je takav način koreografiranja u stvari estetski smjer zasnovan na tezi da su stil i umjetnička djela sama sebi svrha i da ne trebaju objašnjenja ili pravila. Baš zbog toga očekuje se od skupine da pokaže uigranost, uživljenost u ples i pjesmu, odnosno prilagođenost koreografije skupini (tempo, stil itd.). Rekao bih "*mondrianovski*" stil koreografiranja koji podrazumijeva silno ponavljanje "linija" i "dijagonala" nudi estetsku čistoću na sceni, međutim gubi potku hrvatskog folklor. Ukoliko se želi izaći iz okvira koji nude hrvatski folklorni običaji valja pokušati s potpuno novim oblikom za koji su se odlučili pojedinci kroz tzv. alternativne prikaze.

Kulturno umjetničko društvo „Vedar osmijeh“

Folklorna skupina

Izvedba sastava zrelije dobi koji je pokazao plesove samoborskog kraja. Sumnjam da se vlastela iz starog grada Samobora spuštala među svoj feud, a sigurno nisu sudjelovali na njihovim zabavama. Prikaz biračkih plesova kao što je *Igra kolo* smatram ipak malo neprimjerenim za dob plesača, tim više što je i trokorak slabije otplesan. Jednako tako, u samoj orkestraciji samoborskog drmeša nedostaje cijela jedna tema (?), a korak, pogotovo pokreta ramenom, nema u varijacijama drmeša u široj okolici Samobora. Smatram ovo kao jedan zgodan pokušaj da zaljubljenici u folklor pokažu svoj rad.

Kulturno umjetničko društvo „Valentinovo“

Folklorna skupina

Potrebno je obratiti više pažnje na pozicioniranje ansambla na sceni, pogotovo prilikom pjevanja uvodne pjesme. S obzirom na zastupljenost tambura "farkašica" u Adamovcu, šteta što je na sceni

bila samo jedna u tamburaškom orkestru, pa je isti djelovao dosta neuštmano. Trebalo bi bolje uskladiti izbor plesnog materijala s dobi plesača te scenskim pozicijama, kako bi bilo više plesanja (naravno stilski prilagođenog dobi), a manje hodanja.

Folklorni ansambl „Sesvetska Sela“

Rekreativna folklorna skupina

Sukladno ekipi koja plesala autori su prilagodili koreografiju. Ona se naposljetku pokazala vrlo jednostavnom izmjenjujući scenske slike zatvorenog kola ili polukruga. Vjerojatno se prilikom prilagođavanja koreografije plesačima i dogodilo da se neke scenske slike pojavljuju malo previše puta. Iako me je autor upoznao sa terenskim istraživanjem materijala, smatram neobičnim (ne i pogrešnim!) kretanje kola u smjeru obrnuto od smjera kazaljke na satu koje se pojavljuje u svega nekoliko lokaliteta u Hrvatskoj prilikom izvedbe plesa *Tancala bi al' ne mogu*, kao i držanje za visoko podignute ruke prilikom izvedbe drmeša što također nije običajno u plesovima sjeverozapadne Hrvatske. Također, bilo bi dobro pokušati još malo bolje uskladiti korake prilikom izvedbe polke i drmeša.

Folklorni ansambl „Marija Magdalena“

Folklorna skupina

Nisam do sada imao prilike vidjeti guslara kao djela neke koreografije. Pokušaj koji je i po reakcijama publike uspio. Nakon njega nadgradnja s gangom, otpjevanom vrlo dobro s obzirom da dob "gangaša". Nakon gange, kreće kolo sa možda malo "preuglađenom" vokalnom ženskom izvedbom. Koliko mi se čini da je ganga bila uživljena, toliko je pak trema prevladala u izvedbi truse, pa su taj dio mladi plesači otplesali u malom grču. Kolo jednostavno bez prevelikih scenskih intervencija. Diplar odličan! U ovom trenutku mislim da momci još nemaju snage na kraju "zagangati" istom silinom kao na početku iako je otpjevano vrlo dobro. Za mlado društvo - izvrstan početak!

Kulturno umjetničko društvo „Mladi Prigorci“, Žerjavinec

Folklorna skupina

Skupina je izvela splet od nekoliko polki i drmeša. Izvedba je dobra, a korak čvrst i siguran. Tijekom cijele izvedbe plesači su dobro usklađeni te dobro drže pozicije na sceni. Međutim, ples je dosta sterilan, a prečesto se izmjenjuju iste scenske figure i koreografski elementi. Isto tako, bilo bi dobro da se točka upotpunila nekom pjesmom ili nekim "gegom" na sceni kako bi se privukla pažnja publike.

Folklorni ansambl SKUD-a „Ivan Goran Kovačić“

Veteranska folklorna skupina

Unatoč reakciji voditelja na okruglom stolu čije je legitimno pravo da se ne slaže s mojom prosudbom, ponovit ću kako smatram da prikazana koreografija nije primjerena dobi plesača. U stvari, pokušat ću preformulirati - koreografija je svakako plesna, ali tempa koja su nametnuta to nisu. Osim što se gubi stil, gubi se i ritam koraka koji uz sav trud i znanje ne mogu svi otplesati. O nekim ponuđenim koreografskim rješenjima već sam se referirao u uvodu. Međutim, navedeno ne umanjuje entuzijazam izvođača, veliko plesno iskustvo, vrhunsko pjevanje, a u konačnici i izdržljivost!

Folklorna skupina „Kolo“

Veteranska folklorna skupina

Još jedna vrlo solidna veteranska folklorna skupina! Bilo je lijepo vidjeti koreografa kako uživa u izvedbi svoje točke izvodeći je zajedno s plesačima. Uživljenost vrlo dobra na što i publika pozitivno reagira. Kod izvedbe početne pjesme *Lipa naša lipa* stara solistica pjeva previše nazalno, iznenadio me neočekivan i nagli ulazak u pjesmu ostalog djela skupine. Prilikom izvedbe *Oberštajera* valjalo bi jače naglašavati prvu dobu trokoraka težinom tijela, dok prilikom izvedbe polke i drmeša treba bolje isplesati korak. Stječe se dojam da se drže scenske pozicije na uštrb samih koraka. Šteta što su prilikom izvedbe pjesme *Šipek, šipek, ma rožica* plesači bili već vidno umorni pa su ostajali bez daha.

Kulturno umjetničko društvo „Horvati“

Veteranska folklorna skupina

Skupina je izvela plesove otoka Korčule koji su u ovom trenutku za njih ipak stilski malo prezahtjevni. Kroz redanje poznatih plesova mogla se nazrijeti stanovita nesigurnost i neujednačenost u plesu. Prilikom izvedbe plesa *Kvatro pasi* predložene linije nisu niti ravne niti međusobno sinhronizirane. Prilikom plesanja *Pritilice* uloga ženske ruke na prsima muškaraca jest da ih odbija, odnosno da ih drži na "pristojnoj" udaljenosti, a ne da se samo nasloni. U istom plesu muškarci su zagrljajem pokušavali privući djevojku čemu se ona odupirala. Prilikom izvedbe *Manfrine* trebalo bi paziti na tempa jer stariji plesači na žalost ova nisu mogli dobro isplesati pa je izostalo i nužno uživanje u plesu.

Kulturno umjetničko društvo „Mladost“, Odra

Veteranska folklorna skupina

Valja primjetiti kako je ovu veteransku skupinu pratio vrlo mladi orkestar. Skupina je izvela nekoliko klasičnih slavonskih kola, međutim imali su prilično problema sa stilom plesa kao i sa isplesavanjem pojedinačnih koraka. Također, muška pjesma je dosta jača, odnosno glasnija od ženske, međutim ne i intonativno sigurnija. Šetano, otvoreno kolo *Oj, Ivane Ivaniću* bilo je dobro. Prilikom izvedbe plesa *Ajd na livo* gubi se trokorak u drugom dijelu plesa. Na žalost, niti prilikom plesanja plesova *Žita* i *Kalendar* korak među plesačima nije usklađen. U konačnici treba se dogovoriti koja će se varijanta koraka plesati u Slavonskom kolu te također više paziti na drumarce i poskočice kao i općenito na geste u kolu. Koreografija nije previše zahtjevna da se ovi nedostaci ne bi mogli ubrzo popraviti.

Kulturno umjetničko društvo „Sveta Ana“, Odranski Obrež

Folklorna skupina

Točka koju bih mogao podijeliti na dva dijela. Prvi, sa puno šetnje i plesa u kojem plesači nisu uživiljeni toliko u ples koliko u realizaciju pozicija, odnosno scenskih slika. Možda se razlog tome može naći i u mišljenju spomenutom u uvodnim riječima. U drugom se pak dijelu, prilikom izvedbe *Đikalice*, skupina uživljuje i plesači odjednom opušteno počinju plesati. U tom trenutku i reakcija publike se mijenja, a točka se kvalitativno postepeno diže. Prikazano je puno zanimljivih scenskih rješenja koje su plesači uspješno svladali. Jedna od interesantnijih točki večeri.

Plesno vokalna skupina „Ethnotine“

Alternativna folklorna skupina

Spomenuo sam u uvodu nadragdnju koreografskom izričaja, odnosno drugi smjer kojim bi folklorni prikaz na sceni u jednom trenutku mogao krenuti. Kao jedan od začetnika tog puta je i Goran Knežević. Iako smatram da se još nije stvorila kritična masa koja će prepoznati taj smjer vjerujem da na njemu treba ustrajati i da najbolje tek dolazi. Iz čisto estetskih zakonitosti ne bih u svakoj varijanti odabrao tako kratke suknje.

Goran Ivan Matoš, prof. Etnologije
Selektor HDFKiV